

Tutkimus paljastaa metsäammattilaisten ja metsänomistajien metsäsuhteiden monimuotoisuuden

Metsäsuhteet vaikuttavat sekä metsiä koskevaan päätöksentekoon että metsien erilaisiin käyttötapoihin ja siten koko yhteiskuntaan. Ihmistieteellinen metsäsuhdetutkimus tuottaa tietoa siitä, millaisia merkityksiä metsiin liitetään, miten merkitykset syntyvät ja millaisia vaikutuksia niillä on.

Metsämiesten Säätiön rahoittamassa Metsäsuhteet yhteiskunnallisessa muutoksessa -tutkimushankkeessa (2019 - 2022) tutkitaan metsäsuhteita ja niiden muutosta sekä edistetään metsäsuhteiden tunnistamista ja ymmärtämistä. Hankkeessa on kerätty mittava haastattelu- ja muistitietoaineisto, joita hyödynnetään kahdessa Itä-Suomen yliopistossa valmisteilla olevassa väitöskirjassa. Hanke päättyy vuoden 2022 loppuun mennessä. Väitöskirjat valmistuvat hankkeen päättymisen jälkeen.

Ammattilaisuus vaikuttaa metsäsuhteeseen

Metsäammattilaisten metsäsuhteita tutkitaan kokemuksiä ja merkityksiä painottavalla fenomenologis-hermeneuttisella lähestymistavalla.

Henkilökohtainen (ennen ammattilaisuutta syntynyt) ja ammatillinen (opiskelun ja työn myötä rakentuva) metsäsuhte kietoutuvat toisiinsa. Suhteeseen sisältyy niin tietoihin, taitoihin kuin tunteisiin kytkeytyviä elementtejä koko elämänkaaren ajalta. Metsiin liittyvä tieto nousee koulutuksen ja työn myötä näkyvään asemaan.

Ammattilaisuus vaikuttaa metsän kokemiseen sekä tapaan havainnoida ja puhua metsästä. Tutkittaville metsä on vahva kehollinen kokemus. Metsään liitetään myös omaisuuden, konfliktin, resurssin, turvan ja jatkuvuuden merkityksiä.

Metsä ja siihen liitetyt historialliset ja kulttuuriset arvot yhdistävät metsäammattilaisia yhteisöksi. Erityisesti muihin kuin perinteisiin metsätalouden tehtäviin sijoittuvat ammattilaiset eivät aina täysin koe kuuluvansa tähän yhteisöön.

Kulttuurinen näkökulma metsänomistajuuteen

Metsän ja sen omistamisen merkityksiä tutkitaan etnografisella tutkimusotteella. Yksilön elämässä, ajattelussa ja kokemuksissa ilmeneviä merkityksiä tarkastellaan osana laajempia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia konteksteja. Metsänomistajuus on monimutkainen ilmiö, joka muuttuu ajassa.

Metsänomistajan metsäsuhte alkaa yleensä lapsuudessa ja muuttuu elämäntarinan mukana. Omistajan ja metsän väliseen suhteeseen vaikuttaa sosiaalinen vuorovaikutus erilaisissa yhteisöissä. Metsäomaisuus liitetään usein perheeseen ja sukuun. Metsän hoitaminen koetaan edellisten sukupolvien kunnioittamiseksi ja tulevista sukupolvista huolehtimiseksi. Ylisukupolvisuus ei kuitenkaan ole pelkästään myönteistä, sillä metsien käyttö voi aiheuttaa myös ristiriitoja perheessä.

Metsä on moniulotteinen turva. Taloudellisen turvan lisäksi metsä on henkinen turvapaikka ja tärkeä osa identiteettiä. Suhde omistettuun metsään voi olla myös etäinen. Osa kokee poikkeavansa vallitsevasta, metsätaloutta painottavasta metsänomistajakulttuurista.

Lisätiedot

Väitöskirjatutkija Tuulikki Halla (metsäammattilaisten metsäsuhde), YTM, metsätalousinsinööri, Itä-Suomen yliopisto, tuulikki.halla(at)uef.fi, 040 7373 904

Väitöskirjatutkija Reetta Karhunkorva (metsänomistajien metsäsuhde), FM, Itä-Suomen yliopisto, karhunko(at)student.uef.fi, 050 328 9644

Hankkeen johtaja Jaana Laine, VTT, MH, Helsingin yliopisto, jaana.laine(at)helsinki.fi, 050 563 6013

Hankkeen ohjausryhmän pj. Leena Paaskoski, dos., kehittämisjohtaja, Suomen Metsämuseo Lusto, leena.paaskoski(at)lusto.fi, 050 366 9552